

Мяновська Т.М.,
завідувач науково-методичного центру
департаменту освіти
Житомирської міської ради

Дистанційна навчальна діяльність у закладах загальної середньої освіти м. Житомира

За даними ЮНЕСКО, 91 % учнів та студентів по всьому світу опинилися на карантині. Це перше глобальне закриття шкіл та університетів від часів Другої світової війни. Коли діти і студенти знову повернуться в класні кімнати, освіта вже не зможе бути такою, як до пандемії. Як зміниться навчання і роль учителя у світі після коронавірусу?

Проведення занять за допомогою технологій дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти міста Житомира на період карантину здійснюється на виконання рішення виконавчого комітету Житомирської міської ради від 11.03.2020 № 295 «Про введення обмежувальних заходів щодо недопущення поширення коронавірусної інфекції COVID-19 на території Житомирської міської об'єднаної територіальної громади» та на підставі рекомендацій, наданих Міністерством освіти і науки України листом від 11.03.2020 № 1/9 – 154.

З метою впровадження елементів дистанційного навчання департаментом освіти проведено наради з керівниками закладів загальної середньої освіти, видано відповідні накази.

Упровадження елементів дистанційного навчання в школі вимагає від учителів здійснення освітньої діяльності за новими технологіями, апробацію та впровадження новітніх методик організації освітнього процесу. Головним інструментом впровадження дистанційного навчання є інформаційно-комп'ютерні технології, які допомагають розширити можливості як учнів, так і вчителів, а також зробити вирішальний вплив на зміну та покращення освіти.

Застосування в освітньому процесі новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій змінює роль вчителя, стимулює до впровадження нових педагогічних прийомів і підходів у підготовці до уроку. Досить важливими для педагога стають такі якості як здатність застосовувати інноваційні методи використання комп'ютера та можливостей, які він надає, з метою активізації пізнавальної діяльності, високий рівень технічної грамотності, поглиблення та здобуття нових знань. Учитель повинен оволодіти приемами та технологіями ДН на професійному рівні, стати тьютером. Учитель більше не може дозволити собі бути просто знавцем свого предмета. Відтепер він має стати фасилітатором, який заохочує, координує командну роботу. На додачу до цього вчителі повинні будуть пройти ґрунтовні тренінги з користування цифровими технологіями, щоб їхні віртуальні уроки були якомога більш інтерактивними і залучали всіх до

роботи. Зміняться і методи тестування, і перевірки учнів: з онлайн-інструментами у вчителя буде значно більше свободи вибору форм моніторингу їхніх навичок і оцінювання.

Дуже важливо вчителю набути вмінь конструювати власний курс та вміти його супроводжувати – організовувати дистанційне навчання.

Методисти НМЦ департаменту освіти під час карантину проводять систематичні онлайн-консультації вчителів-предметників з питань упровадження елементів дистанційного навчання, підготовки та викладення навчального матеріалу, вебінари, відеоконференції тощо.

Спільно з колективом КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради НМЦ департаменту освіти забезпечено зйомки понад 50-ти фрагментів відеоуроків учителів початкових класів, української мови та літератури, історії, громадянської освіти, права, інформатики, фізики, алгебри, геометрії, біології, географії, хімії, фізичної культури, практичних психологів http://zippo.net.ua/index.php?page_id=447.

Корисні матеріали для вчителів щодо використання елементів дистанційного навчання висвітлюються на сайтах департаменту освіти, НМЦ та сторінці НМЦ на фейсбуці <http://nmc.zt.ua/>.

У березні 2020 року за підтримки міського голови у департаменті освіти відбулася зустріч директорів закладів загальної середньої освіти міста з представниками платформи HUMAN, де було презентовано роботу даної платформи і її функціонал для шкіл. За згодою департаменту освіти було прийнято спільне рішення – спроба впровадження у третині шкіл електронного журналу та щоденника саме цієї компанії.

HUMAN Школа – це освітня екосистема для навчальних закладів, що об'єднує всіх учасників освітнього процесу та допомагає вчителям та керівникам шкіл організувати внутрішні бізнес-процеси.

HUMAN надає можливість використовувати в освітньому процесі чотири модулі: шкільна соцмережа, система управління навчанням, аналітика та рефлексія.

Запровадженню навчання з використанням дистанційних технологій в ЗЗСО міста створено передумови, а саме:

- 100 % комп'ютерна грамотність педколективу;
- постійне підвищення рівня володіння ІКТ педагогами (курси, семінари, тренінги, майстер-класи);
- вивчення освітніх запитів учнів та батьків;
- використання технологій дистанційного навчання у щоденній роботі;
- технічне забезпечення.

На сайтах закладів створено вебсторінки «Дистанційне навчання», на яких розміщуються протягом карантину синхронно з навчальними планами та освітньою програмою, календарними планами вчителів за фахами наступні матеріали (включаючи посилання):

- розробки уроків по класах і предметах, у тому числі відеоуроки, електронні презентації тощо;

- посилання на електронні підручники бібліотеки, предметні сайти, освітні портали тощо;

- електронні адреси вчителів і логіни «скайпів» для проведення уроків в режимі онлайн;

- забезпечено протягом усього дистанційного періоду роботи вчителів щодо розміщення навчальних матеріалів на сайті, надання консультацій в онлайн-режимі.

Також департамент освіти міської ради запропонував вчителям 1–11 класів – підготувати і надати для розміщення на вебсторінці «Дистанційне навчання» всі необхідні матеріали для учнів та батьків; систематично вести сторінку журналів дистанційного навчання; своєчасно інформувати адміністрацію школи щодо розміщення матеріалів або проведення дистанційних уроків.

Практичні психологи освітніх закладів готують та розміщують на сайтах рекомендації для батьків і учнів щодо організації самостійної роботи школярів у період дистанційного навчання; готують психологічні вправи та тренінги щодо самостійної роботи школярів.

Закладами освіти м. Житомира під час карантину напрацьовано позитивний досвід щодо організації навчання з використанням дистанційних технологій.

Житомирська міська гімназія № 3 (директор Дорошко М.В.) пропонує наступні етапи запровадження навчання з використанням дистанційних технологій:

КРОК 1. Обговорення мети і стратегії запровадження навчання з використанням дистанційних технологій.

КРОК 2. Вибір оптимальної онлайн-платформи для організації

д
и Основними вимогами, яким мала відповідати онлайн-платформа, були: доступність, безкоштовність, легкість у реєстрації, інтуїтивне користування. Вибір відбувався з-поміж платформ Edmodo, Мій клас, Google Classroom, Google диск. У результаті обговорень і консультацій було обрано платформу Google сайт – популярний сервіс для створення сайтів, особливо в тому випадку, коли йдеться про його швидке створення, до якого необхідно підключити інші сервіси Google. Його безперечними перевагами є те, що для користування сервісом не потрібно якихось спеціальних знань.

н **КРОК 3.** Створення на онлайн-платформі Google диск каталогу з папками для кожного класу, медіатеки й учительської.

г Учителями інформатики було створено гімназійний Google сайт дистанційного навчання

<https://sites.google.com/view/gimnazia3zt?fbclid=IwAR3kmUCQ0EcBIy1WP7b5f7wQbNze0r9KR-7mEhzo5aQjmaeS69tJKFVPFEo> , що дозволило

використовувати сервіс учителям будь-яких предметів та їхнім учням. При цьому було детально налаштовано сайт і доступ до нього. На сайті вчителі

ч

а

н

н

розміщують як текстові документи, презентації, відео, фото, форми для опитування, так і посилання на них.

КРОК 4. Послідовне наповнення кожної з папок інформацією про навчальний предмет, учителів, їхні електронні адреси.

КРОК 5. Регулярне наповнення вчителями власних папок із завданнями для учнів навчальним контентом, додатковими матеріалами, посиланнями на аудіо, відео тощо.

КРОК 6. Налагодження комунікації з учнями та батьками: повідомлення з посиланнями на папку Google диска на сайті гімназії, офіційній сторінці у Facebook, у класних групах Viber, Telegram, WhatsApp тощо.

КРОК 7. Розширення онлайн-спілкування з учнями через:

- проведення уроків у реальному часі за допомогою програмного забезпечення Skype, Zoom us, Discort, Інстаграм;

- листування у месенджерах Facebook, Інстаграм, електронні поштові сервери;

- онлайн-тестування за допомогою сервісів і сайтів LearningApps, Livenglishworksheets, Quizlet, Online interactive activities, «Quickmindsapps», MyEnglishLab, Flexiquiz, «Всеосвіта», «На урок» та ін. Організація групової роботи за допомогою онлайн-дошок Padlet, Quizlet та ін.;

- навчання за допомогою платформ «На крилах успіху», «Мій клас», «Нова школа», відеохостингу YouTube;

- створення власного навчального контенту у програмах і сервісах Movavi video, Moovi Makers MS, Office, графічних редакторів, YouTube, онлайн-редакторах аудіо та відео контенту.

Звертаємо увагу на переваги запровадження навчання з використанням дистанційних технологій у Житомирській міській гімназії № 3:

- Кваліфікована команда учителів.

- Якісне інформаційно-методичне забезпечення.

- Ефективна система заходів щодо контролю та перевірки результатів.

- Індивідуальні та групові онлайн-консультації з учителями .

- Супровід учителя на всіх етапах навчання.

- Індивідуальний підхід під час підготовки до ЗНО.

Дистанційне навчання у **загальноосвітній школі № 36 ім. Я. Домбровського м. Житомира (директор Кулініч О.М.)** розпочалось з розміщення матеріалів на шкільному сайті, але при цьому був суттєвий недолік, який полягав у тому, що кожен учитель обирав зручну для себе платформу, внаслідок чого діти зареєстровані на 3–5 платформах одночасно.

Взявши це до уваги, педагогічний колектив закладу вирішив працювати на освітній платформі HUMAN, яка об'єднує всі освітні інструменти на єдиній платформі.

Першим кроком було внесення даних та приєднання учнів та вчителів школи до системи. На електронну пошту кожного користувача адміністраторами було розіслано листи з паролями та інструкціями щодо входу у програму. Першими приєдналися вчителі. Згодом класні керівники та

адміністратори (обрані серед педагогічного колективу) розпочали роботу щодо підключення дітей. У молодшій школі діти приєднувалися здебільшого за допомогою батьків, у середній та старшій самі учні заходили за посиланням, яке надійшло на пошту, та виконували декілька простих кроків: реєстрація, введення паролю і т. п.

Після підключення розпочалася робота кожного вчителя щодо наповнення контенту. Система HUMAN дозволяє створити повноцінну розробку уроку: конспект уроку, включити в матеріал зображення, відео, посилання, в тому числі гіперпосилання на інші ресурси: YouTube канал вчителя, сайт «На Урок», Google форми тощо. Також програма дає можливість прикріпити до уроку готовий документ Word.

Після опублікування вчителем матеріалів уроку саме в своєму акаунті, учні можуть ознайомитися із завданнями та поясненнями з кожного предмета. Виконане домашнє завдання діти прикріплюють на своїй сторінці у вигляді документів, фотографій, аудіо- чи відеозаписів, і воно одразу стає доступне вчителю. Учитель перевіряє, виставляє оцінку, яку одразу ж після публікування бачить учень. У разі, якщо учень не виконав завдання до кінця або щось не зрозумів, у вчителя є можливість відправити роботу на доопрацювання. Програма дозволяє видавати індивідуальні та групові завдання. Крім того, зручним доповненням програми є можливість імпортувати уроки на паралелі, якщо, наприклад, тема і певні матеріали уроку повторюються для декількох класів.

Робота в електронному журналі нагадує принцип роботи з паперовим. Програма дозволяє ставити оцінки, відмічати відвідування, виводить динаміку успішності класу. В кінці курсу автоматично здійснюється виведення середнього балу як рекомендована оцінка за семестр.

Класний керівник може контролювати динаміку успішності свого класу та співпрацювати з вчителями-предметниками.

Система HUMAN сприяє внутрішньошкільній комунікації і дає можливість учителю та учню вести діалог у вигляді текстових повідомлень. Це зручно, якщо виникають запитання стосовно матеріалів уроку або оцінюванню. Також однією з функцій програми є можливість створення різнопланових спільнот, груп методичних комісій, гуртків та інших просторів спілкування, де ми розміщуємо інформацію як для обраних учасників освітнього процесу, так і для всієї школи.

Отже, протягом місяця педагоги та учні школи загалом розібралися з особливостями роботи у програмі та, безперечно, оцінили її зручність та широкий функціонал.

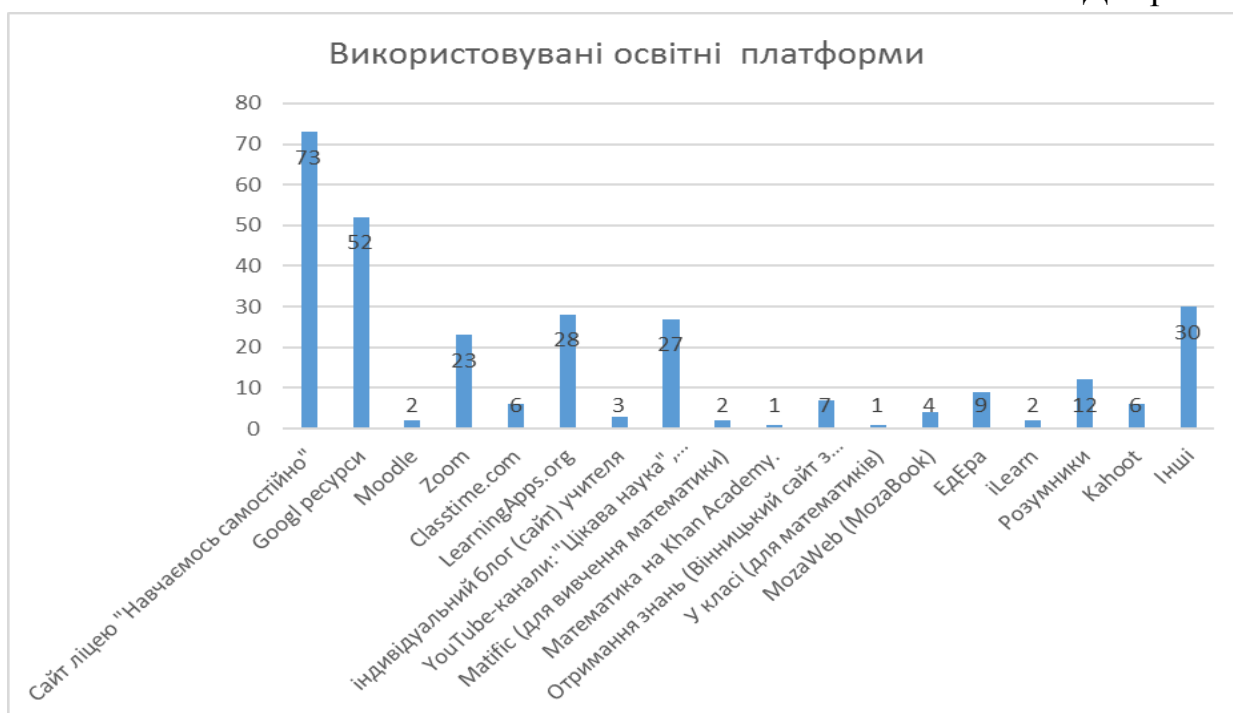
Колективу ЗОШ № 36 платформа HUMAN подобається. Легкий інтерфейс, все чітко та зрозуміло, завдання просто та швидко додаються на платформу, всі покликання на тести, відео тощо можна прикріпити до кожного уроку, завантажуються презентації та аудіофайли, є можливість зворотного зв'язку з учнями, виставлення оцінок тощо. Дуже зручно та сучасно!

Заслуговує на увагу й досвід з використання дистанційних технологій навчання в ліцеї № 25 м. Житомира (директор Позняков П.М.).

Наказом по ліцею від 11.03.2020 № 08-аг «Про введення обмежувальних заходів щодо недопущення поширення коронавірусної інфекції COVID-19 в ліцеї» визначено порядок використання технологій дистанційного навчання для здобувачів освіти. Відповідно до якого розроблено інтернет-платформу, з використанням ресурсу Googlsites (<https://sites.google.com/view/lyceum-25-distance-learning>) на якій розміщено освітні матеріали для здобувачів освіти, що систематизовані по предметах і по класах. Проведено навчання педагогічних працівників ліцею «Застосування інтернет-платформи <https://sites.google.com/view/lyceum-25-distance-learning> для організації самостійного навчання здобувачів освіти».

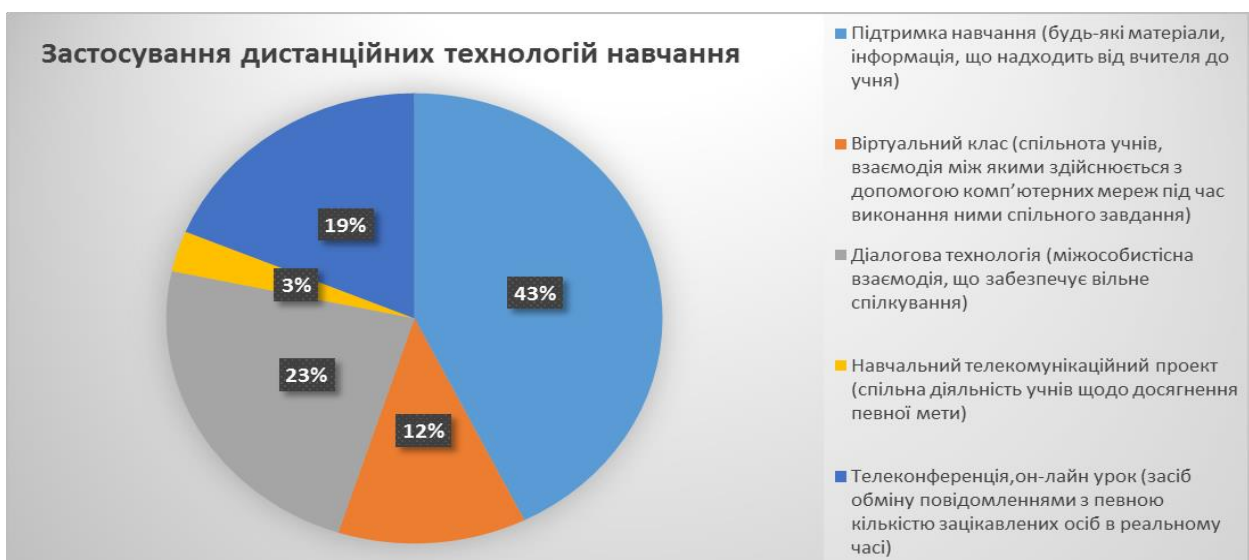
100 % педагогічних працівників ліцею здійснюють освітній процес з 13.03.2020 із використанням технологій дистанційного навчання, використовуючи для цього як створені власні, так і існуючі освітні платформи. Найбільш застосовувані з них: сайт ліцею «Навчаємось самостійно», Googl ресурси, Moodle, Zoom, Classtime.com, LearningApps.org, індивідуальний блог (сайт) учителя, YouTube-канали: «Цікава наука», «Клятий раціоналіст» та ін., Matific (для вивчення математики), «Математика на Khan Academy», Kahoot, Розумники, iLearn, EdEra, MozaWeb (MozaBook), «У класі» (для математиків), «Отримання знань» (Вінницький сайт з навчальних предметів), Quizlet, Skype, naurok.ua, Onlinetestpad, Освіта.UA, Vchy.com.ua, Woodward English (You Tube), Word Family (You Tube), Starfall, QMaps, Vaamboozle, BLS American, emergency guidelines for schools and child 2019, Subject. com.ua. vshole.com. be smart, British Council, Seterra Online, World Map, Kurzqesagt; Redigo, Відеорепетитор (див. діаграму 1).

Діаграма 1

Залежно від індивідуального рівня володіння ІКТ педагогічні працівники застосовують наступні технології дистанційного навчання (див. діаграму 2).

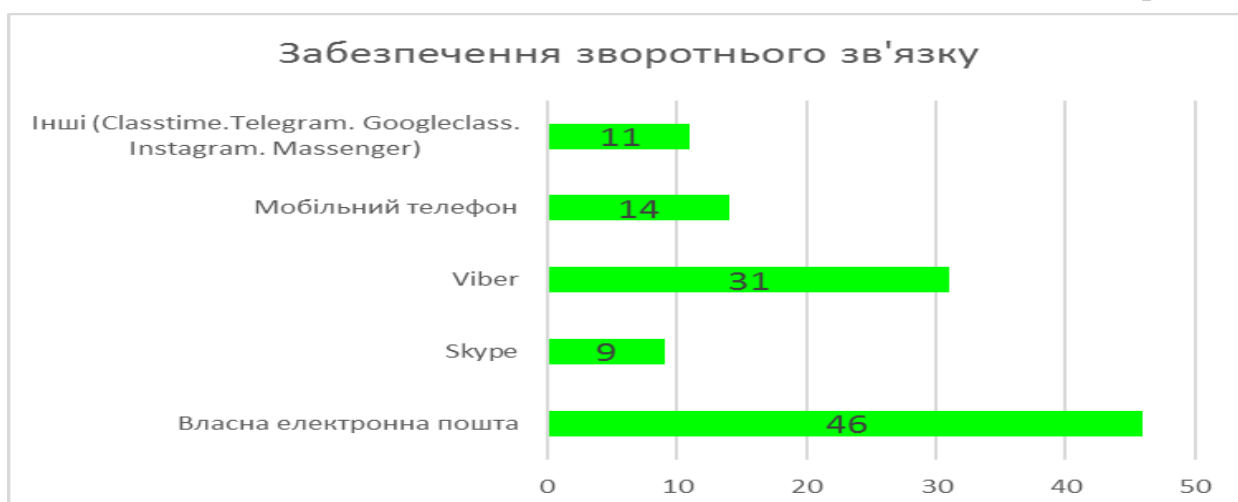
Діаграма 2

Матеріал, що завантажується педагогами для підтримки навчання на сайт «Навчаємось самостійно», переважно містить інтерактивні елементи (посилання на аудіо та відеоматеріали, навчальні презентації та тренувальні вправи). На високому дидактико-методичному рівні підготовлено навчальний контент учителями Мазяр О.Г., Лупаїн Н.В., Цюрко Т.Г., Липчук Н.П., Суржаном І.В., Цибульською Л.Б., Андрушко І.М., Логвіною А.М., Люценко Н.В., Федченковою О.І., Овсієнко О.М., Крючковою В.І., Юзкевич О.Ю., Войтенко Л.В., Розпотнюк С.В., Кондратюк Г.О., Пендерецькою Н.А., Іванченко Н.В., Мельниченко В.А., Кучинською Т.В., Ільченко М.Л., Нагалецьким М.К., Свірською І.С., Хомутовським О.І., Позняковим П.М., Мантиком О.М., Кравець Н.М., Крюковою О.А., Вознюк Н.В., Бондар І.С., усіма вчителями початкових класів.

Для підвищення ефективності освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання налагоджено зворотний зв'язок із здобувачами освіти та їхніми батьками (див. діаграму 3).

Діаграма 3

Орім того, на сайті «Навчаємось самостійно» розміщено посилання на googleform, де кожен з батьків може оцінити рівень організації навчання у період карантину та залишити свої зауваження та пропозиції.

Позитивними напрацюваннями в застосуванні дистанційних технологій навчання є проведення онлайн-уроків в режимі реального часу, для яких учителями в основному застосовуються вебресурси Zoom, Skype та Viber. Частка педагогів, які проводять такі навчальні заняття, складає 61 %.

100 % педагогічних працівників здійснюють оцінювання навчальних досягнень учнів у період карантину, враховуючи систематичність та правильність виконання запропонованих завдань. Фіксація оцінок здійснюється в електронних та окремих журналах учителів та після завершення карантину оцінки будуть виставлені до класних журналів.

За результатами анкетування батьків здобувачів освіти із 397 респондентів 82,9 % оцінюють рівень організації навчання з використанням дистанційних технологій як високий та достатній (див. діаграму 4).

Діаграма 4

Система управління освітнім процесом в умовах дистанційної роботи включала в себе:

- щотижневе проведення робочих онлайн нарад (платформа Zoom) у різних форматах: весь колектив, фокус-групи (за професійним спрямуванням);
- онлайн-навчання педагогічних працівників щодо особливостей застосування різних освітніх платформ (загалом проведено 6 навчань, що дало можливість збільшити відсоток проведення онлайн уроків на 54 %);
- щотижневий моніторинг членами адміністрації обсягу та якості навчального контенту, що завантажується на освітню платформу;
- розробка методичних рекомендацій щодо застосування дистанційних технологій навчання та видання відповідних наказів;
- моніторинг та аналіз діяльності педагогічних працівників щодо накопичення оцінок та виконання навчальних планів та програм.

В умовах виникнення потреб у терміновому забезпеченні якісних технологій дистанційного навчання в **Житомирській міській гуманітарній гімназії № 23 ім. М. Очерета (директор Баранов І.О.)** створено творчу групу для опрацювання нормативної документації щодо організації навчання технологій дистанційного навчання, визначені орієнтири роботи та відповідальні, розроблені рекомендації щодо форм та структури подачі матеріалів та проводиться постійний аналіз наявних засобів та сервісів для забезпечення якісного процесу навчання за допомогою технологій дистанційного навчання.

Обрано перелік засобів із найширшим інструментарієм та проведено навчання для педагогічних працівників. Створено майданчик дистанційного навчання закладу із розміщенням на ньому окрім основних матеріалів відеоматеріалів зі Всеукраїнської школи ONLINE, які можна переглянути як у записі, так і трансляцію онлайн. За період дистанційного навчання майданчик переглянули 672 000 разів, 65 % з яких за допомогою мобільних пристроїв. Відвідування майданчику відбувається постійно з багатьох міст України, а також зафіксовано певний % переглядів з-за кордону. Майданчик має власний домен, який захищений сертифікатом безпеки SSL, форми зворотного зв'язку, внутрішню адміністративно-комунікаційну систему, аналітичний блок та багато іншого, що дасть змогу розвивати його.

Проводиться періодичний збір інформації для виявлення наявних недоліків та відповідного реагування на них, та постійне вдосконалення всіх методичних та технологічних складових освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання.

Розробка уроків відбувається з урахуванням особливостей навчання за допомогою технологій дистанційного навчання. Матеріали, що розробляються для опрацювання учнями, зокрема «Класна робота», містять в собі різні форми висвітлення. Крім матеріалів для опрацювання, за умови наявності технічних засобів, учителі забезпечують проведення уроків онлайн та/або записують їх у форматі відео з наступним розміщенням у матеріалах уроку. Об'єм матеріалів «Класної роботи» для самостійного опрацювання учнями не перевищує: 30 хв. для учнів 1 класів, 35 хв. для учнів 2–4 класів та 40 хв. – для 5–11 класів. При розробці завдань для «Домашньої роботи» вчитель враховує, що на їх виконання учень має витратити не більше: 10 хв. на урок для учнів 2 класів, 13 хв. на урок для учнів 3–4 класів, 20 хв. на урок для учнів 5–11 класів, а також враховуються санітарні норми щодо часу безперервної роботи з комп'ютером для визначення перерв між заняттями.

Використання засобів та сервісів для кожного виду робіт (матеріали для опрацювання, відеозв'язок, контроль знань, зворотний зв'язок тощо) обмежені вибором 1–2 з переліку рекомендацій. Зворотний зв'язок між учнями та вчителем забезпечений в обов'язковому порядку незалежно від його форми. Адміністрація закладу спільно з педагогічними працівниками складає та впроваджує часові рамки для опрацювання учнями матеріалів та розклад предметних онлайн-конференцій. Графік індивідуальних занять та консультацій формується вчителями персонально.

Дистанційну навчальну діяльність учителями **Житомирського міського колегіуму (директор Полівода Н.Г.)** організовано на освітніх технологічних платформах «Edmodo» (<https://new.edmodo.com>), «На урок», ZOOM та за допомогою Е-пошти, закритих груп у соцмережах.

Учні долучаються до навчання за звичним розкладом за днями тижня. Але опрацювання матеріалу, виконання завдань відбувається в асинхронному онлайн-режимі – учні одержують вказівки, рекомендації з предметів, виконують завдання тощо в зручній для себе час, окрім відеоуроків чи відеоконференцій.

Кожен клас (батьки за бажанням) та всі вчителі зареєстровані на освітній платформі «Edmodo», мають код доступу. В дописах кожен вчитель анонсує чергове завдання для опрацювання учнями, розміщене у відповідних предметних теках.

Учителі проводять відеоуроки, експрес-уроки з використанням Google Classroom, сервісу Zoom, використовують онлайн-курси з підготовки до ЗНО.

На власних YouTube-каналах учителі фізики Балєєва О.Є., Сиротюк Л.А., учитель історії Жаворонкова Г.М., учитель української та польської мов Несенюк О.В. розміщують власні навчальні відеоролики.

Учителі фізичної культури Рожко О.О., Поліщук Н.В. залучають дітей до тренувань, ранкових руханок в прямому етері на власних YouTube-каналах.

Особисті сайти використовують в роботі вчителі української та польської мов Несенюк О.В., математики та інформатики Біляченко Т.М., Балєєва О.Є., учитель початкових класів Тимченко Л.С., учитель фізики Сиротюк Л.А.

Учитель історії Хамітова Т.А. надає перевагу безпосередньому спілкуванню із здобувачами освіти і використовує для навчання відеоконференції в Інстаграм (в етері щодня, там же й індивідуальне опитування).

Відеоуроки за допомогою Скайп проводять учителі української мови та літератури Стоцький М.В., англійської мови Фетісова О.В., початкових класів Штукун Н.В., математики Ковальчук О.А..

Відеомайстер-класи з виконання творчих завдань з декоративного мистецтва, дизайну та технологій проводили вчителі мистецтва та технологій Висовень О.В. та Дедерко М.А.

Учителі історії Жаворонкова Г.М., Лигун Т.Л. записали з ЖОІППО власні відеоуроки («Релігія, сім'я, виховання та господарство давніх римлян» (2 уроки в одному відео), «Місто Рим та повсякденне життя його мешканців», «Іван Мазепа. Гетьман України»).

Адміністрація колегіуму організовує і контролює освітній процес за дистанційними технологіями. Проводяться онлайн-педради з вирішення нагальних питань. В групах Вайбер, Фейсбук відбувається консультування, відкрите спілкування, обмін досвідом з організації дистанційної роботи. Постійно (щотижня, щомісяця) проводиться моніторинг дистанційного навчання, залучення учнів, використання форм та методів учителями.

Всесвітній економічний форум називає 4 головні зміни, що чекають освіту після карантину. Учні та студенти, які найбільше відчують сьогодні наслідки пандемії, це покоління Z: найстаршим з них зараз 25 років, для багатьох із них їхні випускні іспити скасовані, а вступні перенесені. Це покоління описують двома аббревіатурами: FOBA (Fear of Being Alone) – страх бути на самоті та FOMO (Fear of Missing Out) – страх щось пропустити.

Покоління Alpha також потрапило в пастку карантину: для них технології є продовженням їхньої свідомості, а соціальні мережі – стилем життя. Щоб задовольнити потреби і очікування цієї аудиторії, освіта повинна вчити людей стійкості та адаптивності. Саме ці навички, вважають експерти, стануть ключовими у постпандемічному світі, адже вони допомагають ефективно протидіяти кризовим ситуаціям. На додачу до креативності, комунікації та колаборації, освіта також має звертати більш уваги на емпатію та емоційний інтелект і навчати людей працювати в міжкультурних та різновікових командах, поєднувати сильні сторони та таланти різних людей.

Яков Гехт, засновник мережі демократичних шкіл та радник міністра освіти Ізраїлю, поділився своїми прогнозами щодо освіти після пандемії під час онлайн-конференції EdCamp. Він сказав, що коронавірус лихоманить традиційну школу і показує освітянам можливості, якими треба негайно скористатися.

«Я прогноую дві найважливіші зміни школи після коронавірусу. По-перше, школа стане гібридною: частину часу діти навчатимуться у форматі face-to-face – у класі з учителем, а решту часу вони навчатимуться самостійно онлайн. Таке поєднання офлайн і онлайн-освіти зробить школу дуже гнучкою на випадок таких криз, але також відкриє нові можливості. По-друге, бюджет країн на освіту будуть скорочувати. Тож освітянам доведеться працювати з меншими фінансовими ресурсами, ніж було доти».

Що потрібно змінити сьогодні, щоб побудувати школу майбутнього завтра?

Школам доведеться змінити свою парадигму – із «школи викладання» перейти до «школи навчання». Це означає, що маємо забути про звичний для нас шкільний розклад, де вказано, о котрій годині цей учитель читає свій урок. Розклад нової школи має показувати, чого учень навчається в цей час. Цей новий розклад буде також дуже гнучким: учень може на якийсь час приєднатися до традиційного уроку і взяти з нього те, що йому потрібно, а решту часу навчатиметься з комп'ютером, зі своїми друзями, зі своєю родиною, з учителем з іншого кінця світу тощо. Така гнучкість розкладу значно розвантажить учителів, зробить їхню роботу більш ефективною, персоніфікованою: у педагога з'явиться більше часу на особистий контакт із кожним учнем і сфокусовану роботу з ним.

Глобальна освіта повинна стати освітою про глобальне. Різке скорочення подорожей і туризму показало всім нам, який значний і помітний слід люди залишають після себе у своїх мандрівках: прозоріша вода в каналах Венеції і чисте повітря у найбільш забруднених містах світу розкрили нам очі на те, якої шкоди ми завдаємо своїми екстенсивними

пересуваннями. Кожен студент (учень), що їде навчатись в іншу країну, і кожна навчальна програма, що запрошує іноземних студентів, повинні розвивати екологічну свідомість і думати про те, як зменшити нищівний слід кожної людини від глобальних подорожей. Цілком імовірно, що міжнародні навчальні програми матимуть дві форми – очну та онлайн/дистанційну. Світ після пандемії потребує людей, що будуть глобально освіченими – вони глибоко розумітимуть взаємопов'язаність усього у світі, умовність кордонів і вразливість кожного.